

Företagsamheten 2015

Håkan Johansson, Ekängengruppen.
Vinnare av tävlingen Hallands mest företagsamma människa 2014.

Hallands län

Innehåll

1. Inledning	2
Så genomförs undersökningen	2
Vem är företagsam?	2
2. Sammanfattning	3
Kvinnors företagsamhet slår återigen rekord	3
Uppgång i nyföretagsamheten	3
En femtedel är äldre än 64 år	3
3. Den totala företagsamheten står still	4
Fortsatt hög företagsamhet	4
Rekordnotering för kvinnornas företagsamhet	5
Oförändrad företagsamhet bland de unga	6
Den mest företagsamma kommunen ökar	6
Framsynt, modig och vågar satsa	8
4. Ökande nyföretagsamhet	9
Halland bland de mest nyföretagsamma länen	10
Uppväxling av kvinnornas nyföretagsamhet	10
Fortsatt uppgång av de yngres nyföretagsamhet	11
Nyföretagsamheten stiger i två tredjedelar av kommunerna	11
5. En femtedel är äldre än 64 år	13
Lägst andel äldre i företagsamma kommuner	14
6. Appendix	15
Tillväxt	15
Avslut	16

1. Inledning

Så genomförs undersökningen

En gång om året gör Svenskt Näringsliv en mätning av den svenska företagsamheten. Statistiken hämtas vid årsskiftet av det aktuella året. Syftet med undersökningen är att studera om antalet företagsamma personer – det vill säga de som ansvarar för ett företags utveckling – ökar eller minskar, och i så fall i vilken takt förändringen sker. Uppgifterna hämtas från UC AB och sammanställs av Kreicbergs Utredning & Opinion AB.

Att mäta graden av företagande och nyföretagande på regional och lokal nivå är ofta problematiskt. Vid mätning av antal registrerade och nyregistrerade företag kan en företagare räknas flera gånger om hon eller han står som ägare till fler än ett bolag. Det gör att graden av företagande överskattas. När det gäller nyföretagande så är det ombildningarna som är problematiska. Om en enskild firma ombildas till ett aktiebolag kan det noteras som ett nytt företag även om det är samma person som driver företaget – trots att det i det här fallet inte tillkommit någon ny företagare. Det finns andra metoder – som att använda sig av samkörning av olika register för att identifiera företagare. De undersökningarna har nackdelen att de tar lång tid att sammanställa och aktualiteten i statistiken blir lidande.

Den här undersökningen mäter *företagsamma människor* – inte registrerade företag. Därför kan vi presentera om vi har fått fler företagsamma människor under 2014, både i absoluta tal och som andel av befolkningen i arbetsför ålder (16–74 år). Vi kan även se om kvinnors och ungas (16–34 år) företagsamhet har förändrats. Det förfarandet gör att vi undviker dubbelräkningar, samtidigt som statistiken håller en hög aktualitet. I årets undersökning har vi även specialstuderat andelen företagsamma som är äldre än 64 år.

Vem är företagsam?

Som företagsam räknas individer som uppfyller något av dessa kriterier:

- har en F-skattsedel
- är delägare i ett aktivt handelsbolag
- är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag.

Alla individer som uppfyller något av dessa kriterier räknas som företagsamma i denna mätning.¹ Individerna räknas bara en gång oavsett om personen ansvarar för ett eller flera företag. Av den anledningen finns det alltså fler registrerade företag än det finns företagsamma människor.

Företagsamheten är en totalundersökning. Därför kan den användas för att jämföra företagsamheten mellan olika kommuner över tid. Utifrån inhämtade data kan vi även följa *nyföretagsamheten*, det vill säga hur många nya personer som engagerar sig i företagande.

De data som har använts till den här rapporten inhämtades under januari 2015 och avser företagsamheten för år 2014. På Svenskt Näringslivs webbplats finns rapporter för Sveriges samtliga 21 län att ladda ned. På www.foretagsklimat.se kan du även se hur företagsamheten och nyföretagsamheten har utvecklats i samtliga kommuner sedan 2002.

¹ På http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00017/Metodbeskrivning_17119a.pdf finns en utförlig metodbeskrivning.

2. Sammanfattning

Kvinnors företagsamhet slår återigen rekord

Den totala andelen företagsamma i Halland har inte ökat jämfört med förra årets undersökning. Sammantaget är 13,9 procent av befolkningen företagsamma. Det är andra gången på tre år som företagsamheten inte växer snabbare än befolkningen.

Däremot fortsätter kvinnorna att bli allt mer företagsamma. Årets notering är den högsta som uppmätts i länet. För åldersgruppen 16–34 år har företagsamheten legat kring dagens nivåer under de senaste 4–5 åren. Även om den generella företagsamheten inte växer har Halland fortsatt en av Sveriges starkaste företagsamhet.

På kommunnivå är det återigen Kungsbacka som har länets högsta företagsamhet. Här har företagsamheten dessutom ökat under året. Lägst företagsamhet hittar vi i Halmstad.

Uppgång i nyföretagsamheten

Nyföretagsamheten i förhållande till befolkningen ökar i årets undersökning. Det gäller för såväl den generella, kvinnornas som de ungas nyföretagsamhet. Även när det gäller nyföretagsamhet är det Kungsbacka som hamnar i topp.

En femtedel är äldre än 64 år

Närmare en femtedel av de företagsamma i Halland är äldre än 64 år. Frågan är hur länge de planerar att fortsätta med sitt företagsengagemang. När dessa beslutar sig för att gå i pension och avsluta sin företagsamhet behöver nyföretagsamheten stiga betydligt mer än befolkningstillväxten för att den totala företagsamheten inte ska gå tillbaka.

Problemen är oftast minst i kommuner med en större befolkning. I Halland är det Kungsbacka och Halmstad som har länets lägsta andel äldre. Den högsta andelen finns i Laholm där nästan en fjärdedel är äldre än 64 år.

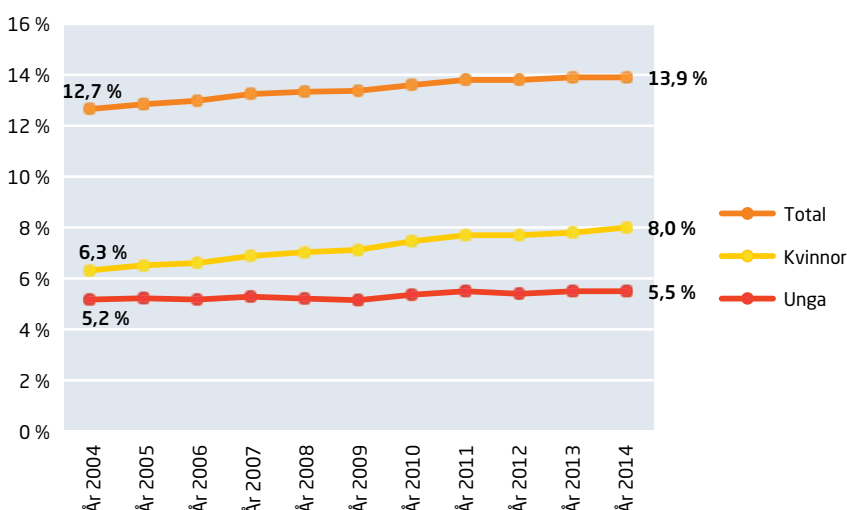
3. Den totala företagsamheten står still

Fram till och med år 2011 ökade företagsamheten stadigt i Halland. Därefter har den mer eller mindre stått still. Årets notering på 13,9 procent är således en oförändrad andel jämfört med förra mätningen.

Däremot fortsätter kvinnornas företagsamhet i Halland att stiga. Den uppgång som noterats under de senaste tio åren fortsätter även i år. Kvinnornas företagsamhet har aldrig tidigare varit högre i länet.

De yngres (16–34 år) företagsamhet i länet står fortsatt still. Under de senaste fyra mätningarna har andelen yngre företagsamma i länet legat runt 5,5 procent.

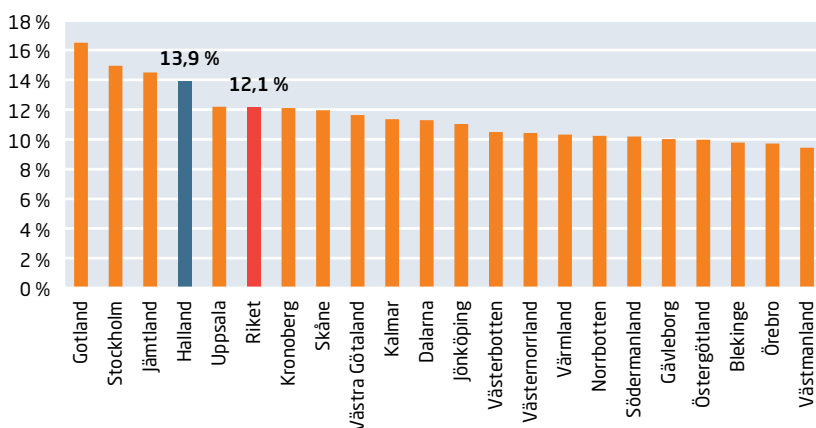
Diagram 1. Utveckling av andelen företagsamma människor av befolkningen. År 2004-2014.

Fortsatt hög företagsamhet

Antalet företagsamma i Sverige som helhet har ökat med knappt 12 000 individer under år 2014. Sammantaget finns det numera knappt 865 000 personer i landet som på något sätt ansvarar för ett företag.

I Halland finns det drygt 31 000 företagsamma personer, vilket är en ökning med cirka 350 personer jämfört med förra året. Även om företagsamheten i länet endast växer i takt med befolkningen är Halland en av Sveriges mest företagsamma regioner vilket framgår av diagram 2. Sammantaget är knappt 14 procent av invånarna företagsamma.

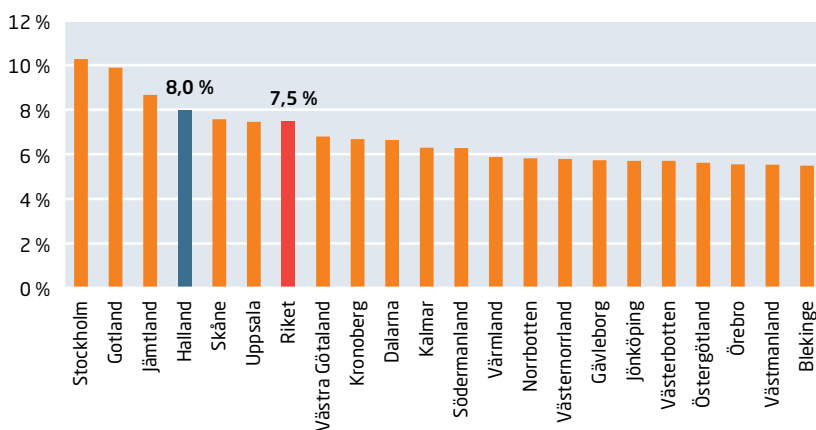
Diagram 2. Andel företagsamma människor av befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

Rekordnotering för kvinnornas företagsamhet

Att kvinnor deltar i företagandet i en högre utsträckning är en nödvändighet för att Sveriges företagande ska nå en europeisk nivå.² Sedan 2000-talets början har kvinnorna blivit alltmer företagsamma, även om det fortfarande är en bra bit kvar till männens delaktighet i företagandet.

I riket som helhet finns det nu drygt 262 000 företagsamma kvinnor, vilket motsvarar 7,5 procent av den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder.

I Halland finns det för närvarande drygt 8 800 företagsamma kvinnor, vilket är 8,0 procent av den kvinnliga befolkningen. Kvinnornas företagsamhet når en ny toppnivå för såväl Halland som riket i årets undersökning.

Diagram 3. Kvinnors företagsamhet i andel av den kvinnliga befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

² Enligt Eurostat var 5,3 procent av kvinnorna i EU i åldersgruppen 15-74 år heltidsföretagare 2013. I Sverige var motsvarande siffra 3,8 procent.

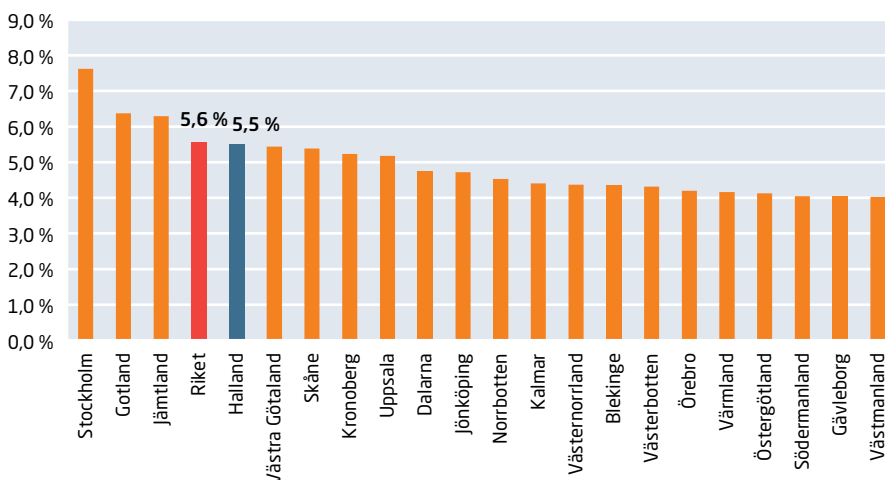
Oförändrad företagsamhet bland de unga

Yngre individer (16–34 år) ansvarar för företag i en klart lägre utsträckning av förklarliga skäl. Men ett tidigt inträde i företagandet ger värdefull erfarenhet för individerna som kan användas för framtida företagssatsningar.

I hela Sverige finns det knappt 131 000 yngre företagsamma personer. Det motsvarar 5,6 procent av befolkningen.

Den yngre företagsamheten i Halland står stilla i årets undersökning. Just nu finns det cirka 3 750 yngre företagsamma personer i länet. Det motsvarar cirka 5,5 procent av den unga befolkningen, vilket är i linje med riksgenomsnittet.

Diagram 4. De yngres företagsamhet i andel av befolkningen per län (16-34 år). År 2014.

Den mest företagsamma kommunen ökar

På kommunal nivå är skillnaderna i företagsamhet givetvis ännu större. Det som kännetecknar en kommun med en hög andel företagsamma är framförallt en avsaknad av ett fåtal dominerande arbetsgivare. Näringslivet i dessa kommuner är istället diversifierat med inslag av många småföretag.

Motsatsen gäller naturligtvis för de kommuner där företagsamheten är svag i relation till befolkningen. I denna kategori hittas främst bruks- och industriorter med en eller två stora industriella arbetsgivare. Även kommuner med ett stort inslag av offentlig sektor har också ofta en relativt låg andel företagsamma. Anledningen till den låga företagsamheten är att den arbetsföra befolkningen så att säga sugts upp från företagandet. Det finns helt enkelt inte ett lika stort underlag av befolkningen i dessa kommuner som kan tänkas bli ansvariga för ett företag. Dessa skilda näringslivsstrukturer förändras i de flesta fall i en långsam takt. Det är alltså inte troligt att andelen företagsamma i en kommun förändras kraftigt från år till år.

Det är också fortsatt Kungsbacka som är Hallands mest företagsamma kommun. Dessutom har företagsamheten i kommunen vuxit något snabbare än befolkningen under året som gått. Tillsammans med Kungsbacka är det endast Varberg som ökat sin företagsamhet under det senaste året.

Kungsbacka har även länets högsta företagsamhet såväl bland de yngre som bland kvinnor vilket vi ser i tabell 1.

Tabell 1. Företagsamhet i andel av befolkning (16-74 år). År 2014.

Kommun	Antal företagsamma	Andel företagsamma	Andel kvinnor	Andel unga
Kungsbacka	9 761	17,7 %	10,8 %	6,3 %
Laholm	2 674	15,5 %	8,1 %	6,2 %
Falkenberg	4 365	14,4 %	7,7 %	5,5 %
Varberg	5 975	13,7 %	7,9 %	5,7 %
Hylte	837	11,5 %	5,1 %	4,9 %
Halmstad	7 455	10,7 %	6,1 %	4,8 %

Framsynt, modig och vågar satsa

Håkan Johansson är projektledare för Ekängengruppen. Det är ett företag i Falkenberg som utvecklar och förvaltar fastigheter. Under åren har man medverkat i flera projekt som präglas av nytänkande och företagsamhet. Han blev 2014 utsedd till Hallands mest företagsamma person.

Juryn lyfte Håkans engagemang i frågor som rör utveckling och hans mod att våga satsa. Ett exempel som Håkan ger är en idrotts- och konferensanläggning som byggs nu i anslutning till Vesterhavs-skolan. Frågan är varför en skola behöver utrymme för konferens och Håkan ger ett svar som verkligen visar på företagsamhet.

”

”Att projektet är lite udda gör det extra roligt att jobba med, en spännande utmaning, anser Håkan.”

- På skoltid är skolan fylld av aktiviteter. I övrig tid står den tom och öde. Om denna tid nyttjas för olika aktiviteter ger detta till intäkter som bidrar till att täcka kostnaderna.

Att projektet är lite udda gör det extra roligt att jobba med, en spännande utmaning, anser Håkan.

Baserad på en text av Love Janson

Juryns motivering:

”Håkan är alltid involverad och engagerad i alla frågor som rör utveckling. Han är framsynt, modig och vågar satsa. Han är personen som får hjulet att rulla, helt enkelt!”

4. Ökande nyföretagsamhet

Med *nyföretagsamma* avses de personer som blivit företagsamma under det senaste året. Vi skiljer här på *genuint nyföretagsamma* personer och *inflyttare* till kommunen.

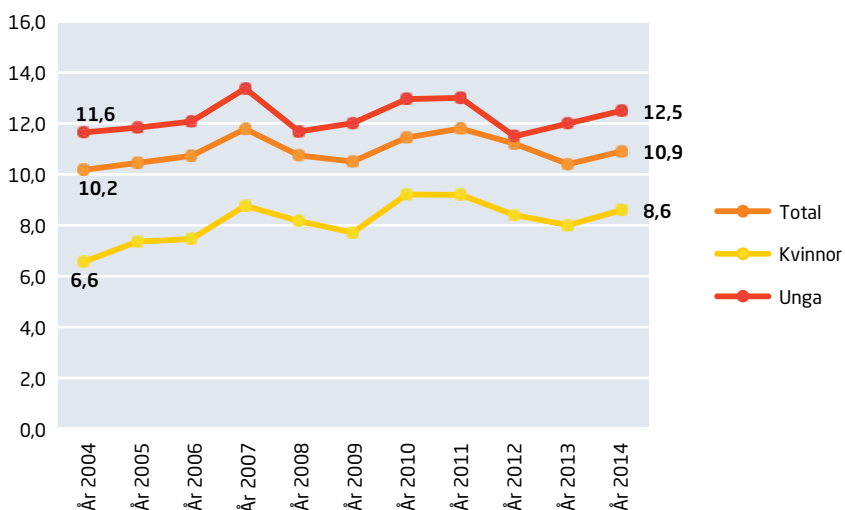
- **Genuint nyföretagsamma** personer är sådana som någon gång under innevarande år blev ansvariga för någon typ av företag (men som inte var det innan).
- **Inflyttare** till kommunen är personer som var ansvariga för ett företag under förra året, men som under innevarande år flyttat till en annan kommun. På länsnivå och riksnivå redovisas enbart de genuint nyföretagsamma.³

Efter två år av minskande nyföretagsamhet i Halland har den i årets mätning åter börjat öka. Under det senaste året blev drygt 2 400 personer företagsamma vilket motsvarar 10,9 personer per 1 000 invånare.

Även kvinnornas nyföretagsamhet har repat sig efter två år av fallande nyföretagsamhet. Årets notering på 8,6 nyföretagsamma kvinnor per 1 000 invånare är en klar förbättring jämfört med tidigare år.

Den yngre nyföretagsamheten i länet ökar för andra året i följd och uppgår nu till 12,5 unga nyföretagsamma per 1 000 invånare.

Diagram 5. Antal nyföretagsamma personer per 1 000 invånare (16-74 år). År 2004-2014.

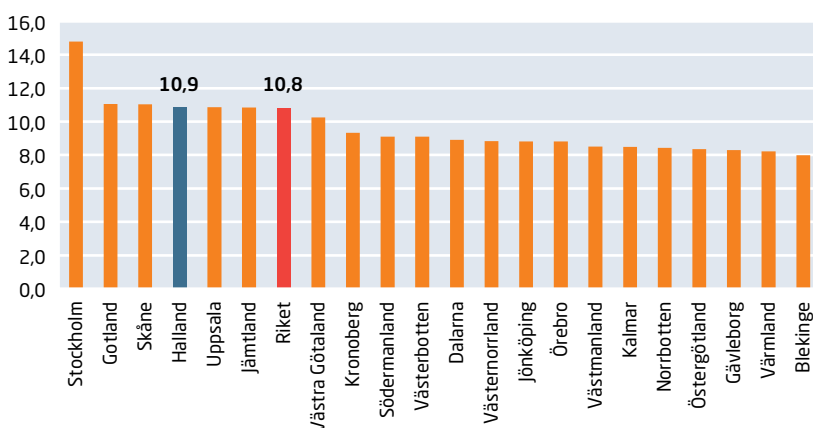
³ Orsaken är att om det sker flyttningar mellan kommuner i samma län skulle länets nyföretagsamhet kraftigt överskattas om dessa personer inkluderades.

Halland bland de mest nyföretagsamma länen

I riket som helhet valde cirka 77 000 nya personer att börja ansvara för ett företag i någon form. Det är en mer eller mindre oförändrad nivå jämfört med förra året. Men eftersom vi haft en positiv befolkningstillväxt under året har nyföretagsamheten backat i förhållande till befolkningen. I relation till befolkningen i arbetsför ålder valde 10,8 personer att bli företagsam per 1 000 invånare.

Ökningen av nyföretagsamheten i Halland under året befäster regionens ställning som en av riket mest nyföretagsamma län. Endast tre län har en högre nyföretagsamhet.

Diagram 6. Antal nyföretagsamma per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

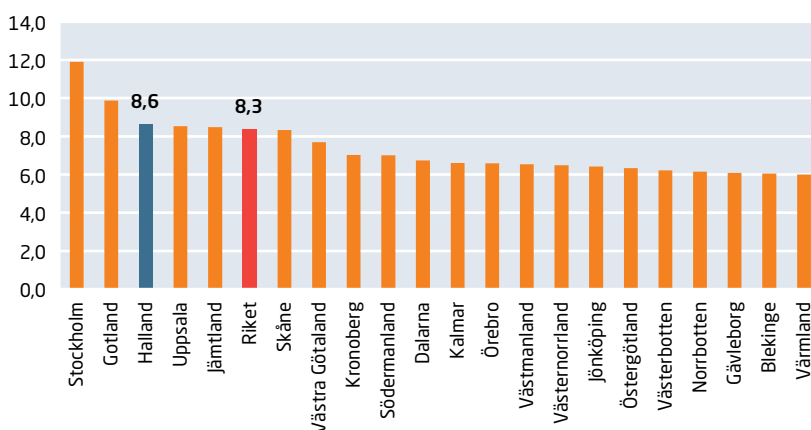

Uppväxling av kvinnornas nyföretagsamhet

Som vi tidigare nämnde är det låga företagandet i Sverige en funktion av framförallt kvinnornas låga deltagande. En högre nyföretagsamhet bland kvinnor ger givetvis större möjligheter till en långsiktig högre tillväxt av kvinnors företagsamhet.

I riket som helhet valde drygt 29 300 kvinnor att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 8,3 nyföretagsamma per 1 000 invånare.

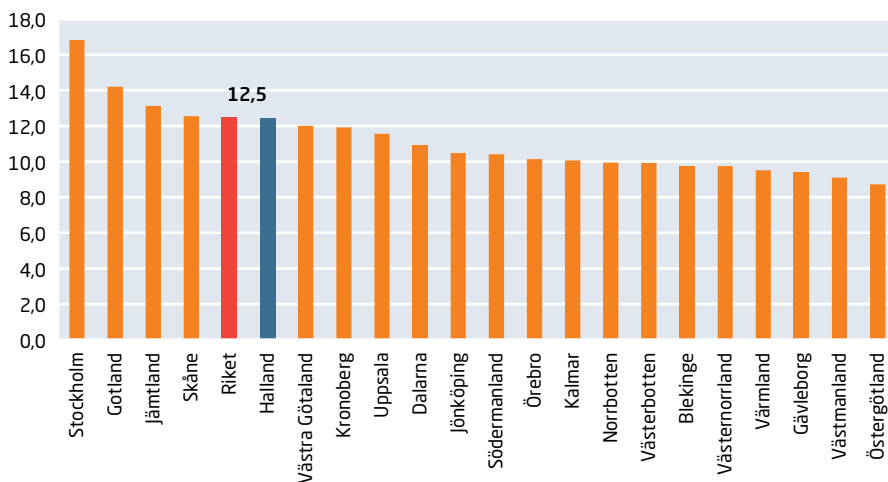
Halland har en stark nyföretagsamhet bland kvinnor i relation till de flesta län. Under året som gått blev 956 kvinnor företagsamma, vilket motsvarar 8,6 nyföretagsamma per 1 000 invånare. Endast Stockholm och Gotland har en högre nyföretagsamhet bland den kvinnliga befolkningen.

Diagram 7. Kvinnors nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

Fortsatt uppgång av de yngres nyföretagsamhet

I Sverige beslöt cirka 30 000 personer yngre än 35 år att bli ansvariga för ett företag under det senaste året. I förhållande till befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 12,5 per 1 000 invånare.

Den yngre nyföretagsamheten i Halland har ökat för andra mätningen i följd. Under 2014 beslöt 848 unga personer i länet att bli företagsamma. Det motsvarar 12,5 personer per 1 000 invånare och är i linje med riksgenomsnittet.

Diagram 8. De yngres nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-34 år). År 2014.

Nyföretagsamheten stiger i två tredjedelar av kommunerna

Som tidigare nämnts delar vi in de nyföretagsamma i två grupper när vi studerar kommuner. Dels de *genuint nyföretagsamma* som inte var involverade i företagande under förra året, dels *inflyttare* till kommunen som var företagsamma i en annan kommun förra året. Detta gör att nivån på nyföretagsamheten blir betydligt större för kommuner än för riket och länen (där vi endast räknar de genuint nyföretagsamma).

Hallands mest företagsamma kommun, Kungsbacka, har även länets högsta nyföretagsamhet. Här har 1 027 nya individer tagit ansvar för ett företag under år 2014. Ställt i relation till kommunbefolkningen blir det 18,7 nya företagsamma människor per 1 000 invånare. I Falkenberg och Laholm har nyföretagsamheten minskat under året som gått.

Kungsbacka har även länets högsta nyföretagsamhet bland såväl kvinnor som unga personer vilket vi ser i tabell 2.

Tabell 2. Antal nyföretagsamma människor per 1 000 personer. År 2014.

Kommun	Genuint nya	Inflyttade	Totalt nya	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Kungsbacka	790	237	1 027	18,7	14,8	20,1
Varberg	446	115	561	12,9	10,2	16,0
Laholm	155	54	209	12,1	7,9	14,0
Falkenberg	275	89	364	12,0	10,5	13,8
Halmstad	693	131	824	11,8	8,7	14,6
Hylte	66	12	78	10,7	7,0	11,9

5. En femtedel är äldre än 64 år

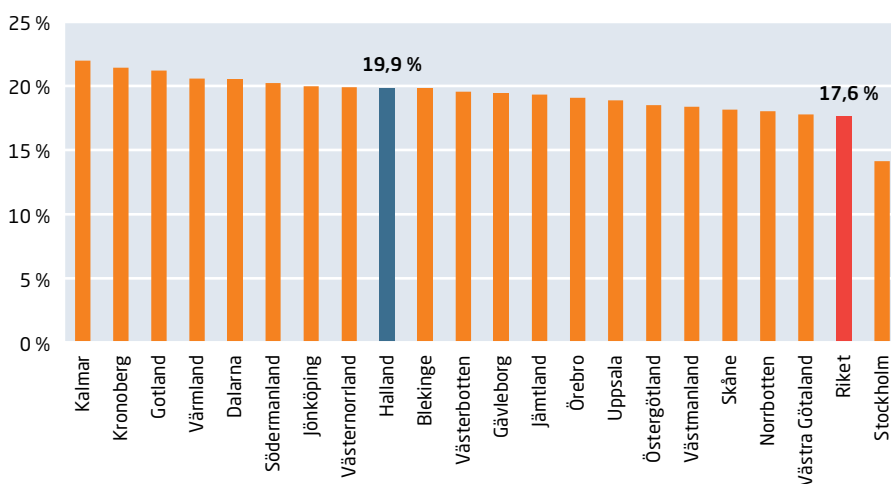
En hög nyföretagsamhet kommer att bli allt viktigare under de närmaste åren. Anledningen är att företagarpopulationen blir allt äldre och förr eller senare kommer pensionsplanerna att omsättas i praktiken för de äldre företagarna. För att dessa avgångar inte ska påverka företagsamhetens nivå negativt måste givetvis nyföretagsamheten öka betydligt snabbare än befolkningstillväxten.

Att företagarpopulationen verkligen blir äldre kan till exempel utläsas av SCB:s arbetskraftsundersökningar. Sedan år 2005 har antalet företagare som är äldre än 64 år ökat med hela 67 procent. Samtidigt har hela företagarpopulationen endast ökat med 8 procent.

Denna bild bekräftas av företagsamhetsundersökningen. Förra året fanns det cirka 145 000 företagsamma personer i Sverige som var äldre än 64 år. I årets undersökning har antalet stigit till 152 500. Det motsvarar 17,6 procent av samtliga företagsamma individer.

I Halland är närmare en femtedel av länets företagsamma personer äldre än 64 år. Det är klart högre än riksgenomsnittet. Eftersom nyföretagsamheten är högre i Halland än i många andra län kan dock de framtida pensionsavgångarna klaras av bättre.

Diagram 9. Andel äldre företagsamma personer (+64 år). År 2014.

Lägst andel äldre i företagsamma kommuner

Hallands mest företagsamma kommun Kungsbacka har även länets lägsta andel äldre företagsamma. Det är dessutom oftast i kommuner med en relativt stor befolkning som andelen äldre är mindre. Detta gäller också för Halland där även Halmstad kan uppvisa en låg andel äldre. Högsta andelen äldre företagsamma hittas i Laholm. Här är 23,6 procent av de företagsamma äldre än 64 år.

Tabell 3. Andel äldre företagsamma (+64 år). År 2014.

Kommun	Företagsamma	Företagsamma, äldre än 64 år	Andel äldre
Laholm	2 674	631	23,6 %
Hylte	837	196	23,4 %
Falkenberg	4 365	969	22,2 %
Varberg	5 975	1 200	20,1 %
Halmstad	7 455	1 392	18,7 %
Kungsbacka	9 761	1 781	18,2 %

6. Appendix

I huvudrapporten redovisade vi hur företagsamheten utvecklats i relation till befolkningstillväxten. I detta appendix redovisar vi de diagram och tabeller som avhandlar hur företagsamheten utvecklats i absoluta tal. Dessa förändringar kan gå åt olika håll. Även om antalet företagsamma ökar (vilket de gör i samtliga län förutom ett i årets mätning) kan företagsamheten som andel av befolkningen ändå minska eller vara oförändrad. Detta inträffar då befolkningen ökar i snabbare eller i samma takt som företagsamheten gör.

Appendixet innehåller slutligen statistik över de personer som bestämt sig för att avsluta sitt företagarengagemang. I likhet med nyföretagsamheten finns det även två sorters avslutare på kommunnivå: Dels de som inte längre klassificeras som företagsamma enligt våra kriterier, dels de som flyttat från en kommun till en annan och således fortsätter sin företagsamhet, fast i en annan kommun. På riks- och länsnivå redovisas endast den första gruppen avslutare. Det gör att kommunsiffrorna inte är jämförbara med riks- och länssiffrorna på samma sätt som hos nyföretagsamheten.

Tillväxt

Diagram 10. Tillväxt av antal företagsamma personer per län. År 2014.

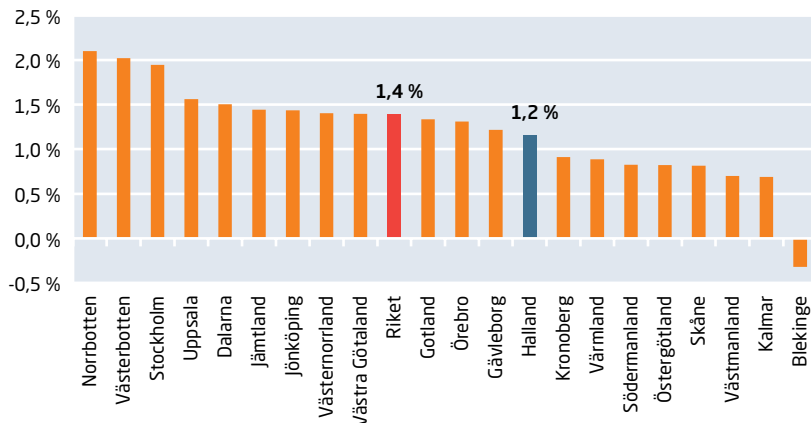

Diagram 11. Tillväxt av antal företagsamma kvinnor per län. År 2014.

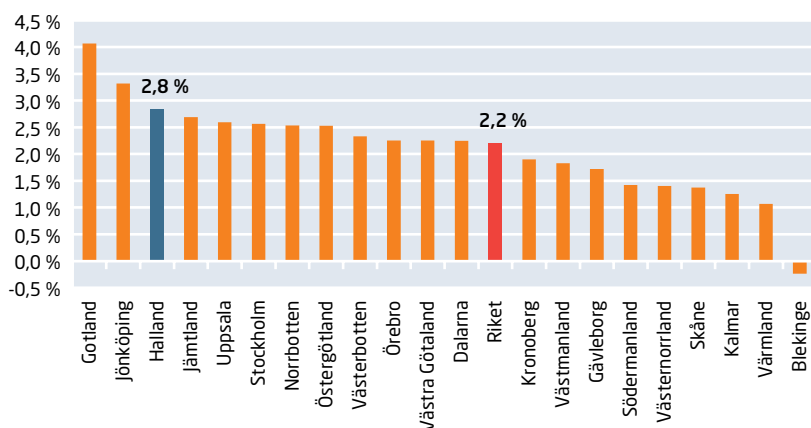
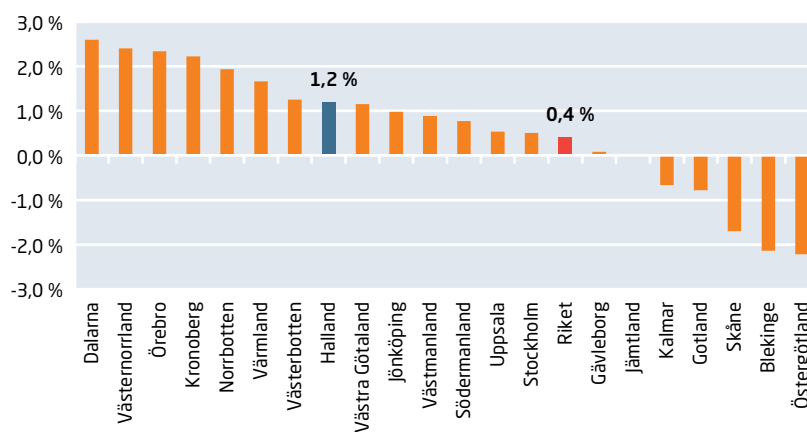

Diagram 12. Tillväxt av antal yngre företagsamma personer per län. År 2014.**Tabell 4. Tillväxt av antal företagsamma människor. År 2014.**

Kommun	Företagsamma 2014	Företagsamma 2013	Tillväxt	Tillväxt kvinnor	Tillväxt unga
Kungsbacka	9 761	9 602	1,7 %	3,4 %	2,3 %
Varberg	5 975	5 886	1,5 %	4,5 %	0,5 %
Halmstad	7 455	7 365	1,2 %	3,3 %	2,9 %
Falkenberg	4 365	4 331	0,8 %	2,5 %	-0,8 %
Hylte	837	833	0,5 %	-3,8 %	0,9 %
Laholm	2 674	2 694	-0,7 %	-2,2 %	-3,7 %

Avslut

Tabell 5. Antal avslutare per 1 000 invånare. År 2014.

Kommun	Genuina avslutare	Utflyttade	Totalt avslut	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Kungsbacka	673	195	868	15,8	11,2	10,1
Laholm	191	38	229	13,3	9,6	8,2
Falkenberg	281	49	330	10,9	8,6	8,5
Varberg	362	110	472	10,8	6,8	8,4
Halmstad	584	150	734	10,5	6,7	9,7
Hylte	53	21	74	10,2	9,1	8,2

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00